

О. В. СОНЮК

Ольга Василівна Сонюк, аспірант Київського університету права НАН України

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ НЕВЛАДНИХ СУБ'ЄКТІВ У ПРАВОВІДНОСИНАХ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Однією зі складових судового адміністративного процесу є правовідносини, що складаються між адміністративним судом та іншими суб'єктами в ході здійснення адміністративного судочинства. Аналіз наукових джерел свідчить про те, що характеристика суб'єктного складу процесуальних правовідносин, які виникають під час здійснення адміністративного судочинства, є питанням дискусійним в сучасній науці адміністративного права і тому, на нашу думку, потребує додаткових досліджень.

Загальнотеоретичні проблеми суб'єктів адміністративного процесу досліджувалися такими вченими, як В. Авер'янов, В. Бевзенко, Д. Лук'янець, А. Комзюк, О. Кузьменко, С. Махіна, Р. Мельник, Ю. Педько, І. Погребной, В. Сорокін, О. Харитоновна та ін. Окремі питання правового статусу громадянина та юридичних осіб вивчали вітчизняні вчені О. Анпіголов, А. Бандурка, М. Бояринцева, К. Гусаров, В. Перепелюк, М. Тищенко та ін.

Метою цієї статті є удосконалення знань про участь в судовому адміністративному процесі фізичних та юридичних осіб, а також з'ясування спірних аспектів правового статусу невідданих суб'єктів правовідносин, що складаються у ході здійснення адміністративного судочинства.

Суб'єктами правовідносин у сфері адміністративного судочинства (або учасниками судового адміністративного процесу) є особи, які наділені й реалізують законодавчо (нормативно) закріплені права та обов'язки у ході здійснення адміністративного судочинства шляхом участі у таких правовідносинах.

Для характеристики суб'єктів адміністративного судочинства вирішальне значення має їх правосуб'єктність, що й надає їм можливість брати участь в судовому адміністративному процесі. Дана ознака включає в себе адміністративно-судову процесуальну право- та дієздатність. Адміністративно-судова правоздатність – це здатність особи мати процесуальні права та нести процесуальні обов'язки, можливість бути суб'єктом правовідносин. Процесуальна правоздатність фізичних осіб виникає з моменту народження. Адміністративно-судова дієздатність – це можливість особи власними діями реалізовувати передбачені КАС України права та виконувати обов'язки як учасник судового адміністративного процесу. На дієздатність фізичних осіб впливає вік (за загальним правилом виникає з 18 років) і здоров'я (особа може бути визнана недієздатною чи обмежено дієздатною). Правосуб'єктність юридичних осіб та суб'єктів владних повноважень пов'язана з їх компетенцією, вона виникає з моменту створення таких суб'єктів і прийняття документа, що регулює їх діяльність; стосовно посадових осіб таких суб'єктів – з моменту затвердження посади з відповідними повноваженнями¹.

Крім того, суб'єкт адміністративного судочинства характеризується наявністю у нього певного правового статусу, під яким розуміють правовий стан особи, що виражається у сукупності його нормативно закріплених прав та обов'язків.

В юридичній літературі висвітлено різні погляди та критерії стосовно класифікації суб'єктів адміністративного судочинства та форм їх участі в судовому адміністративному процесі. Оскільки правовідносин у сфері адміністративного судочинства є публічно-правовими, доречно як критерій класифікації суб'єктів адміністративного судочинства в даній статті врахувати їх юридичні якості, що пов'язані з владною природою, тобто можливість реалізації ними публічно-владних повноважень. За цим критерієм учасники судового адміністративного процесу розмежовуються на такі дві групи:

1. Суб'єкти владних повноважень – орган державної влади, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень. Таке визначення закріплено в п. 7 ч. 1. ст. 3 КАС України².

Поняття, характеристика та правовий статус суб'єктів владних повноважень, як учасників судового адміністративного процесу, є питанням, що викликає дискусії серед науковців та практикуючих юристів. Докладний аналіз суб'єктів владних повноважень, як учасників правовідносин у сфері адміністративного судочинства, певною мірою виходить за межі предмета дослідження даної статті. Слід зазначити, що чинне на сьогоднішній день законодавче визначення суб'єкта владних повноважень є неточним, що, на наше переконання, обмежує судовий захист публічних прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб. Автор вважає за доцільне визначити суб'єкта владних повноважень як уповноваженого державою суб'єкта (орган, підприємство, установа, організація, посадова чи службова особа), який на підставі та відповідно до чинного законодавства наділений обсягом публічно-владних повноважень.

2. Невладні суб'єкти – приватні особи, що не наділені публічно-владними повноваженнями. Реалізуючи свої права та виконуючи обов'язки в ході здійснення адміністративного судочинства, вони мають на меті

виключно власні інтереси (суб'єктивний інтерес). Це фізичні, юридичні особи та колективні суб'єкти, які не наділені статусом юридичної особи. До них належать: а) громадяни України; б) іноземці; в) особи без громадянства; г) підприємства, установи, організації всіх форм власності; д) об'єднання громадян.

Характер матеріально-правової заінтересованості в предметі публічно-правового спору невіддільний суб'єктів може полягати як у захисті суб'єктивного публічного інтересу, так і приватного інтересу. В той час як юридична заінтересованість у предметі публічно-правового спору та результатах розгляду справи на свою користь суб'єкта владних повноважень обумовлюється його обов'язком вступу у судовий процес як представника держави, з метою захисту публічного інтересу, на реалізацію якого він наділений своїми повноваженнями.

Елементи загального правового статусу фізичних та юридичних осіб визначають ті межі, в яких формується правове становище конкретної особи, її суб'єктивні права та обов'язки. Специфіку реального правового становища суб'єкта правовідносин в адміністративному судочинстві відображають конкретні права та обов'язки учасника судового адміністративного процесу (особливий або спеціальний адміністративно-процесуальний статус суб'єкта). Тобто, невіддільний суб'єкт правовідносин може брати участь у судовому адміністративному процесі у різних формах, що проявляється в межах реалізації суб'єктивних прав і обов'язків³. Наприклад, фізична особа може брати участь у судовому адміністративному процесі як позивач, а може бути таким учасником, як свідок. При цьому його права та обов'язки будуть відмінними. А правовий статус іноземця не надає йому можливості брати участь у процесі вирішення адміністративного спору, пов'язаного з виборчим процесом, але він може брати участь у процесі вирішення спору, скажімо, фізичної особи із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження рішення останнього. У цьому випадку говоримо про одиничний адміністративно-процесуальний статус іноземця, характерний для конкретного процесу при конкретних обставинах⁴.

Таким чином, згідно з положеннями чинного законодавства України про адміністративне судочинство в адміністративному суді можуть виникати процесуальні правовідносини з таким суб'єктивним складом:

- позивач – фізична особа (юридична особа) та відповідач – суб'єкт владних повноважень;
- позивач – суб'єкт владних повноважень та відповідач – фізична особа (юридична особа);
- позивач – суб'єкт владних повноважень та відповідач – суб'єкт владних повноважень.

Дана позиція законодавця, на наш погляд, є неприйнятною і викликає певні заперечення з таких міркувань.

Відповідно до ст. 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав, свобод та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ. До адміністративних судів можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій або бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового оскарження.

З аналізу статті можемо зробити висновок, що адміністративне судочинство покликане забезпечувати ефективний захист людини від органів публічної влади шляхом вирішення претензії приватної особи (фізичної чи юридичної) з приводу порушення, обмеження чи невизнання її прав та законних інтересів суб'єктом публічно-владних повноважень. Отже, правовідносини, що виникають у ході здійснення адміністративного судочинства, повинні мати такий суб'єктний склад: суд – позивач (фізична або юридична особа) – відповідач (суб'єкт владних повноважень).

Проте ст. 17 (ч. 2 п. 5) КАС України до категорії справ, що належать до компетенції адміністративних судів, включає спори за зверненням суб'єкта владних повноважень проти людини. В свою чергу, ст. 50 КАС України окреслює коло спірних правовідносин, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів, у яких приватна особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства, юридична особа) може виступати відповідачем. Крім того, ч. 5 ст. 50 КАС «в інших випадках, встановлених законом» передбачає принципову можливість подальшого розширення переліку справ за позовами суб'єктів владних повноважень стосовно фізичних і юридичних осіб.

Отже, згідно з нормами КАС України (ст.ст. 2, 17, 50, 53, 56, 65, 67, 68, 182, 183-1, 183-2, 183-3) невіддільний суб'єкт адміністративного судочинства (громадяни України, іноземці, особи без громадянства, юридичні особи, які не є суб'єктами владних повноважень) наділений правосуб'єктністю, що дозволяє йому брати участь у судовому адміністративному процесі в таких формах, як: 1) сторона (позивач або відповідач); 2) третя особа; 3) процесуальний представник; 4) свідок; 5) спеціаліст; 6) перекладач; 7) скаргник в апеляційному, касаційному провадженні, провадженні за винятковими обставинами; 7) заявник у провадженні за нововиявленими обставинами.

З огляду на вищевикладене простежуємо певне протиріччя у тому, чиї саме права та законні інтереси мають захищатися в адміністративному судочинстві: суб'єктів владних повноважень чи, все ж таки, фізичних та юридичних осіб. На наш погляд, в адміністративному суді повинні розглядатися претензії виключно приватних (невіддільний) суб'єктів адміністративних правовідносин щодо порушення їхніх прав суб'єктами публічно-владних повноважень. Конфлікти, що виникають з питань владно-розпорядчого впливу органів публічної адміністрації щодо громадян, мають вирішуватися в адміністративному (тобто позасудовому) порядку. Адже правозахисна спрямованість адміністративної юстиції (адміністративного судочинства) полягає виключно у захисті людини від органів публічної влади і не повинна вирішувати будь-які справи проти людини⁵.

За таких обставин вважаємо невиваженою законодавчо закріплену можливість участі приватної особи (фізичної чи юридичної, а також колективних суб'єктів, що не наділені статусом юридичної особи), яка не наділена публічно-владними повноваженнями в процесуальній формі відповідача, а також, у такому випадку, і третьої особи без самостійних вимог на боці відповідача. Ми також вважаємо, що суб'єкт владних повноважень, як учасник судового адміністративного процесу, не має бути наділений правосуб'єктністю позивача та третьої особи із самостійними вимогами.

Отже, на наш погляд, у всіх спірних правовідносинах, віднесених до компетенції адміністративних судів, позивачем у справі має виступати виключно приватна особа, а відповідачем – суб'єкт публічно-владних повноважень. У свою чергу, ч. 3 ст. 50 КАС України необхідно викласти таким чином: «Відповідачем в адміністративній справі є суб'єкт публічно-владних повноважень», ч. 4 ст. 50 та ст. 182 КАС України необхідно виключити з цього кодексу. В такому разі завдання адміністративного судочинства, стосовно захисту прав фізичних та юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від свавілля суб'єктів публічно-владних повноважень вбачається обгрунтованим.

У юридичній науковій літературі В. М. Бевзенком висловлена точка зору про можливість виникнення правовідносин між фізичними особами в адміністративному суді щодо розгляду та вирішення їх публічно-правового спору. Вчений зазначає, що суб'єктивні права, свободи та інтереси публічно-правового характеру можуть бути порушені чи обмежені не лише суб'єктами публічних (владних) повноважень, але й фізичними особами, які зовсім владно-публічними повноваженнями не наділені. До суб'єктів публічних невідданих повноважень науковець відносить осіб, на яких у випадках, передбачених законом, покладається виконання деяких суспільно-державних обов'язків (головні лікарі, керівник, декан, вчена рада ВНЗ, працівники ЗМІ, партія, офіційні опоненти в процесі присудження наукових ступенів та інші). Тому В. М. Бевзенко пропонує ч. 1 ст. 2 КАС України доповнити таким реченням: «... а також з боку будь-яких інших фізичних та юридичних осіб»⁶.

Ми не підтримуємо точку зору, згідно з якою відповідачем у справі може бути суб'єкт публічних невідданих повноважень, з міркувань правозахисної спрямованості адміністративного судочинства, що полягає у захисті людини від держави, приватної особи від неосяжного впливу публічної влади.

На наш погляд, справи, що порушуються за позовами суб'єктів владних повноважень та справи до суб'єктів публічних невідданих повноважень належать до підвідомчості загальних судів. У порядку адміністративного судочинства оскарженню підлягає діяльність у зв'язку із здійсненням публічно-владних повноважень. Перелік владних суб'єктів правовідносин у сфері адміністративного судочинства ми пропонуємо розширити на всі державні органи, що реалізують публічно-владні повноваження (в тому числі Президент, прокурор та інші), а не лише на органи державної влади.

Зміст адміністративно-процесуального статусу невідданого суб'єкта правовідносин у сфері адміністративного судочинства може бути різним і залежить від таких чинників, як мета участі, стадія адміністративного процесу та судова інстанція. Залежно від правового статусу невідданого суб'єкта розрізняють такі права та обов'язки (повноваження⁷) учасників судового адміністративного процесу (адміністративної справи):

1. Повноваження сторін (позивача і відповідача) та їх представників; повноваження третіх осіб та їх представників.

Оскільки це основні суб'єкти судового адміністративного процесу, що своїми діями активно впливають на перебіг процесу, обумовлюючи його виникнення, рух та припинення, норми законодавства України про адміністративне судочинство наділяють таких учасників широким колом процесуальних прав, які умовно можна поділити на змагальні та диспозитивні.

Змагальні права – це надані законом можливості брати участь у справі, доводити свою позицію перед судом та спростовувати позиції інших осіб, які беруть участь у справі. До них належать: право знати про дату, час і місце судового розгляду справи, про всі судові рішення, які ухвалюються у справі та стосуються їхніх інтересів; право ознайомитися з матеріалами справи; право заявляти клопотання і відводи; право залучати у процес інших осіб; право давати усні та письмові пояснення, доводи, зауваження та заперечення; право подавати докази і брати участь у їх дослідженні; право висловлювати свою думку з питань, які виникають під час розгляду, ставити питання іншим особам, які беруть участь у справі, свідкам, експертам, спеціалістам, перекладачам; право робити із матеріалів справи виписки, знімати копії з матеріалів справи, одержувати копії судових рішень тощо.

Диспозитивні права – це встановлені законом можливості особи, яка бере участь у справі, розпоряджатися своїми вимогами на свій розсуд⁸. До диспозитивних прав, наприклад, належить право осіб оскаржувати судові рішення у частині, що стосується їхніх інтересів.

Слід зазначити, що права щодо розпорядження адміністративним позовом належать лише сторонам, третім особами, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору, їх процесуальним представниками, адже конфлікт їхніх інтересів і становить предмет розгляду та вирішення в адміністративному судочинстві.

Процесуальним правам одного учасника процесу кореспондують обов'язки інших учасників, що й забезпечує об'єктивне вирішення справи в адміністративному суді. Особи, які беруть участь у справі, зобов'язані: добросовісно користуватись належними їм правами; вчасно надавати необхідну інформацію; з'являтися за викликом суду тощо.

2. Повноваження інших учасників судового адміністративного процесу (свідка, спеціаліста, перекладача).

Це допоміжні учасники процесу, які суттєво не впливають на його перебіг, однак в силу свого призначення забезпечують його якість, повноту та об'єктивність. Своїми діями ці суб'єкти обслуговують процес та

сприяють розгляду справи. Для забезпечення належного ходу процесу вони вправі застосовувати передбачені законодавством засоби та зобов'язані з'являтися за викликом до суду і надавати у розпорядження суду всі відомі їм дані, що стосуються справи.

Отже, загальний правовий статус фізичних та юридичних осіб наділяє їх правами та обов'язками, які вони можуть реалізовувати в судовому адміністративному процесі. Особливий правовий статус невіддільних суб'єктів адміністративного судочинства дозволяє їм брати участь у процесі в певних формах, тобто передбачає конкретні права та обов'язки для певних груп учасників адміністративного судочинства (відображає правове становище позивача або правове становище перекладача). Одиначний правовий статус невіддільного суб'єкта передбачає конкретні права та обов'язки, які приватна особа реалізує шляхом участі у правовідносинах, що складаються під час здійснення конкретного судового процесу при конкретних обставинах, що й характеризує її реальне правове становище як суб'єкта таких правовідносин.

Особливість участі приватних (фізичних та юридичних) осіб у правовідносинах, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства, полягає у такому:

- невіддільні суб'єкти беруть участь у судовому адміністративному процесі з метою захисту власних (суб'єктивних) інтересів: як публічних так і приватних;
- приватна особа оскаржує в адміністративному суді діяльність суб'єктів, які реалізуючи публічно-владні повноваження порушують або обмежують її права, свободи чи законні інтереси;
- правове становище невіддільних суб'єктів правовідносин у сфері адміністративного судочинства обтягується законодавчо закріпленою можливістю (ч. 2 ст. 60 КАС) прокурора, з метою представництва інтересів держави, вступу за своєю ініціативою у справу, провадження в якій відкрито за адміністративним позовом інших осіб. У такому випадку виникає ризик подвійного тиску у правовідносинах, що складаються в процесі здійснення адміністративного судочинства, на приватну особу-позивача з боку суб'єкта владних повноважень-відповідача та прокурора.

Таким чином, оскільки природа адміністративного судочинства полягає у захисті приватної особи від свавілля суб'єктів публічно-владних повноважень, слід зазначити, що із законодавства України про адміністративне судочинство, на нашу думку, мають бути виключені норми, відповідно до яких відповідачем та третьою особою на боці відповідача у справі є фізична або юридична особа. Крім того, виключенню з КАС України підлягають норми, що наділяють суб'єкта владних повноважень правосуб'єктністю позивача та третьої особи із самостійними вимогами.

¹ Педько Ю. С. Становлення та правове регулювання адміністративної юстиції в Україні: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – К., 2003. – 232 с. – С. 146.

² Україна. Закони. Кодекс адміністративного судочинства України: чинне законодавство зі змінами та доповн. Станом на 7 лютого 2013 р.: (офіц. текст). – К.: Паливода А. В., 2013. – 176 с.

³ Гусаров К. В. Проблеми цивільної процесуальної правосуб'єктності: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. – Х., 2000. – 19 с. – С. 9.

⁴ Перепелюк В. Г. Адміністративний процес. Загальна частина: Навчальний посібник. 2-ге видання, змінене і доповнене. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с. – С. 167.

⁵ Авер'янов В. Б., Лук'янець Д. М., Педько Ю. С. Адміністративне судочинство в Україні: проблеми правового регулювання // Судова апеляція. – 2007. – №4 (9). – С. 91–101.

⁶ Бевзенко В. М. Суб'єкти владних повноважень в адміністративному судочинстві України: Дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. – Х., 2010. – 463 с. – С. 29, 39, 40.

⁷ Комзюк А. Г., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України: Навч. посіб. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с. – С. 144.

⁸ Адміністративно-процесуальне право України: Підручник / О. В. Кузьменко, Т. О. Гуржій. – К.: Атіка, 2007. – 416 с. – С. 309.

Резюме

Сонюк О. В. Особливості участі невіддільних суб'єктів у правовідносинах адміністративного судочинства.

У статті подається класифікація суб'єктів адміністративного судочинства в залежності від можливості реалізації ними публічно-владних повноважень. Розмежовуються поняття правового статусу суб'єкта судового адміністративного процесу та правового становища суб'єкта правовідносин у сфері адміністративного судочинства. Статтю присвячено дослідженню особливостей правового становища невіддільних суб'єктів (фізичних та юридичних осіб) правовідносин, що складаються у ході здійснення адміністративного судочинства. Вказані форми участі невіддільного суб'єкта в судовому адміністративному процесі та його повноваження. Зазначено, що в адміністративному суді повинні розглядатися претензії виключно приватних (невіддільних) суб'єктів правовідносин щодо порушення чи обмеження їхніх прав та законних інтересів суб'єктами публічно-владних повноважень.

Ключові слова: учасник судового адміністративного процесу, правосуб'єктність, правовий статус, правове становище, невіддільні суб'єкти, суб'єкти владних повноважень, позивач, відповідач.

Резюме

Сонюк О. В. Особенности участия невластных субъектов в правоотношениях административного судопроизводства.

В статье подана классификация субъектов административного судопроизводства в зависимости от возможности реализации ими публично-властных полномочий. Статья посвящена исследованию особенностей правового положения невластных

субъектов (физических и юридических лиц) правоотношений, складывающихся в ходе осуществления административного судопроизводства. Указаны формы участия невластного субъекта в судебном административном процессе и его полномочия. Указано, что в административном суде должны рассматриваться претензии исключительно частных (невластных) субъектов правоотношений относительно нарушения или ограничения их прав и законных интересов субъектами публично-властных полномочий.

Ключевые слова: участник судебного административного процесса, правосубъектность, правовой статус, правовое положение, невластные субъекты, субъекты властных полномочий, истец, ответчик.

Summary

Sonyuk O. The participation's peculiarity of powerless subjects in legal administrative proceedings.

The offered classification of subjects of the administrative proceedings, depends on the feasibility of a public authority. The article deals with the legal provisions of the features of powerless subjects (individuals and businesses) relationships that are emerging in the course of administrative proceedings. Forms of participation are powerless entity in the judicial process and its administrative powers. Stated that the Administrative Court should be considered purely private claims (powerless) of the subjects of legal relations concerning the violation or restriction of their rights and legal interests of a public authority.

Key words: the participant in the judicial administrative process, legal personality, legal status, legal position, powerless subjects, subjects of powers, the plaintiff, the defendant.

Отримано 25.02.2013

УДК. 342.95 (477)

В. О. СПАСЕНКО

*Вікторія Олександрівна Спасенко, аспірант
Національного університету «Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого»*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Наприкінці 90-х років ХХ ст. було затверджено систему центральних органів виконавчої влади. Розвиток суспільних відносин і зміни, що відбуваються в них, зумовили потребу в удосконаленні цієї системи у напрямі оптимізації й реформування, правової забезпеченості та прийняття відповідних законів. Протягом останніх 20-ти років робилося декілька спроб перебудови системи органів управління, які, на жаль, так і не були доведені до логічного завершення. У зв'язку з цим виникла необхідність проведення комплексної адміністративної реформи, метою якої є модернізація управлінських відносин, створення ефективної системи забезпечення й захисту конституційних прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

За таких обставин провідним владним суб'єктом державного управління є органи виконавчої влади та їх посадові особи. Саме на них покладається основне навантаження щодо гарантування практичного забезпечення прав та свобод людини і громадянина. Отже, цілком логічно, що новітня адміністративна реформа почалась із реорганізації центральних органів виконавчої влади¹. До останніх належить і Державна реєстраційна служба України (далі – ДРС України), діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України. Як слушно зауважує О. М. Бандурка, головна функція служб – надання державних послуг громадянам і юридичним особам. Виокремлення цієї функції має якісно покращити систему державного управління та створити сприятливі умови для подолання корупційної діяльності².

Необхідно зазначити, що окремі питання адміністративно-правового регулювання у сфері державної реєстрації були предметом наукових розробок як українських, так і зарубіжних учених, серед яких: М. П. Гурковський, О. Я. Пономарьова, С. В. Гринько, О. В. Кузьменко, О. М. Добров, Л. І. Митяєва, О. Б. Кравченко та ін. Проте, незважаючи на існуючі наукові праці, в яких висвітлюються різні аспекти державної реєстрації, чимало питань залишаються дискусійними, а зазначена проблематика є недостатньо дослідженою. Це стосується і нещодавно створеного центрального органу виконавчої влади – ДРС України. Підкреслимо, що в сучасному правовому полі ефективність функціонування цього органу залежить від досконалості й повноти його адміністративно-правового впорядкування.

Метою цієї статті є вивчення, аналіз та тлумачення змісту поняття «адміністративно-правове регулювання діяльності ДРС України».

Розпочинаючи розгляд категорії «адміністративно-правове регулювання діяльності ДРС України», зупинимося на її співвідношенні з такими поняттями, як «правове регулювання» й «адміністративно-правове регулювання» для встановлення сутнісних зв'язків та розкриття правової природи цих понять.

Серед науковців не склалося однотайного підходу щодо дефініції «правове регулювання». У юридичній енциклопедії воно (від лат. *regulare* – спрямовувати, впорядковувати) визначається як один із основних